

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΦΛΩΡΙΝΑΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

«Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΣΑΟΥΔΙΚΗΣ ΑΡΑΒΙΑΣ»

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΜΠΑΛΕΤΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ

ΦΛΩΡΙΝΑ

Μάιος, 2022

Φύλλο Εξέτασης

1. Επόπτης: κ. Καμαρούδης Σταύρος

Βαθμός:

Υπογραφή:

Ημερομηνία:

2. Δεύτερος Βαθμολογητής: κ. Γρίβα Ελένη

Βαθμός:

Υπογραφή:

Ημερομηνία:

Γενικός Βαθμός:

Η συγγραφέας Μπαλέτα Κωνσταντίνα βεβαιώνει ότι το περιεχόμενο του παρόντος έργου είναι αποτέλεσμα προσωπικής εργασίας και ότι έχει γίνει η κατάλληλη αναφορά στις εργασίες τρίτων, όπου κάτι τέτοιο ήταν απαραίτητο, σύμφωνα με τους κανόνες της ακαδημαϊκής δεοντολογίας.

Υπογραφή:

Ημερομηνία:

Περιεχόμενα

Φύλλο Εξέτασης.....	2
Περιεχόμενα	3
Περίληψη.....	4
Abstract.....	5
Πρόλογος.....	5
Εισαγωγή	6
1. Σαουδική Αραβία	6
2. Διμερείς Σχέσεις Σαουδικής Αραβίας & Ελλάδος.....	14
2.1. Πολιτικές Σχέσεις.....	15
2.2. Οικονομικές Σχέσεις	17
2.3. Πολιτιστικές Επιρροές	19
3. Απόδημος Ελληνισμός στη Σαουδική Αραβία.....	21
3.1 Ομογενειακός Ελληνισμός Στη Σαουδική Αραβία	21
3.2. Ελληνική Κοινότητα Στη Σαουδική Αραβία.....	22
3.3. Εκπαίδευση του Ομογενειακού Ελληνισμού Στη Σαουδική Αραβία	23
3.4. Η Ζωή του Ομογενειακού Ελληνισμού Στη Σαουδική Αραβία.....	26
Μέθοδος	28
1. Συμμετέχοντες	28
2. Μέσα Συλλογής Δεδομένων	29
3. Σχεδιασμός της Έρευνας - Διαδικασία Συλλογής Δεδομένων.....	31

Αποτελέσματα	32
Συζήτηση	35
Περιορισμοί της Παρούσας Έρευνας	36
Προεκτάσεις για Παρέμβαση	36
Βιβλιογραφία	36
Παράρτημα	41

Περίληψη

Η πτυχιακή εργασία με τίτλο «Η ελληνική κοινότητα της Σαουδικής Αραβίας» αποτελείται από τρία βασικά κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο αναφέρονται βασικά στοιχεία της Σαουδικής Αραβίας, όπως τα στοιχεία γεωγραφίας, ο πληθυσμός, ο φυσικός πλούτος, το νόμισμα, η θρησκεία, το πολιτικό σύστημα-πολίτευμα, η εκτελεστική εξουσία, το διοικητικό σύστημα, η νομοθετική εξουσία, η δικαστική εξουσία, τα πολιτικά κόμματα και οι διεθνείς οργανισμοί.

Έπειτα το δεύτερο κεφάλαιο περιλαμβάνει τις διμερείς σχέσεις που έχει η Σαουδική Αραβία με την Ελλάδα, όσον αφορά τις πολιτικές σχέσεις, τις οικονομικές σχέσεις και τις πολιτιστικές επιρροές.

Επιπρόσθετα, στο τρίτο κεφάλαιο της εργασίας μου περιγράφονται οι συνθήκες που είχαν οι ελληνικές κοινότητες στην Σαουδική Αραβία, ως προς την εκπαίδευση αλλά και την κοινωνική ζωή των ανθρώπων. Ακόμα, θα αναφερθεί η ποιότητα ζωής των ελλήνων στη Σαουδική Αραβία, καθώς και τα προβλήματα που αντιμετώπισαν.

Τέλος, στο τελευταίο τμήμα της εργασίας περιλαμβάνονται κάποιες συνεντεύξεις ανθρώπων που έχουν μείνει για μεγάλο διάστημα στην Σαουδική

Αραβία και θα διατυπωθούν τα συμπεράσματα που προέκυψαν και θα παρουσιαστούν κάποιες προτάσεις για μια μελλοντική έρευνα.

Λέξεις Κλειδιά: Διμερείς σχέσεις Σαουδικής Αραβίας-Ελλάδας, απόδημος ελληνισμός, εκπαίδευση.

Abstract

My dissertation entitled "The Greek community of Saudi Arabia" consists of three main chapters.

The first chapter covers key elements of Saudi Arabia such as geography points, population, natural wealth, currency, religion, political system/state, executive power, administrative system, legislature, judicial power, political parties and international organizations.

Then the second chapter includes the bilateral relations between Saudi Arabia and Greece, in terms of political relations, economic relations and cultural influences.

Additionally, third chapter describes the conditions that the Greek communities had in Saudi Arabia, regarding education and social life. The quality of life of Greeks living in Saudi Arabia, as well as the problems they faced, will also be mentioned.

Finally, last part includes some interviews of people who have stayed in Saudi Arabia for a long time as well as the conclusions that have been reached, and some suggestions for further future research will also be presented.

Keywords: bilateral relations between Saudi Arabia and Greece, greek immigration, education

Πρόλογος

Η παρούσα πτυχιακή εργασία πραγματεύεται τις σχέσεις των κατοίκων της Σαουδικής Αραβίας με τον απόδημο ελληνισμό, η οποία εκπονείται στα πλαίσια της ολοκλήρωσης των προϋποθέσεων, για τη λήψη του πτυχίου μου από το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, της σχολής κοινωνικών και ανθρωπιστικών σπουδών και συγκεκριμένα στο τμήμα δημοτικής εκπαίδευσης με έδρα την Φλώρινα. Η ανάληψη της παρούσας εργασίας ορίστηκε τον Απρίλιο του 2020, με υπεύθυνο καθηγητή τον κύριο Καμαρούδη Σταύρο και την κυρία Γρίβα Ελένη. Πιο συγκεκριμένα, ο λόγος που επέλεξα αυτό το θέμα για την πτυχιακή μου εργασία είναι ότι ο πατέρας μου γεννήθηκε στην Σαουδική Αραβία και διότι η οικογένεια του μετανάστευσε εκεί λόγω δουλείας.

Σκοπός της συγκεκριμένης εργασίας είναι να συμπεράνουμε αν τελικά η κοινωνικοπολιτιστική και εκπαιδευτική διαδικασία που ακολουθεί είναι αποτελεσματική και αν ενισχύει την ενεργή συμμετοχή των ελλήνων κατοίκων της Σαουδικής Αραβίας στην ομαλή ένταξή τους.

Τέλος, θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στον επόπτη μου κ. Καμαρούδη Σταύρο, καθώς και στον δεύτερο βαθμολογητή μου την κ. Γρίβα Ελένη για την βοήθεια που μου παρείχαν αυτό το διάστημα, διότι χωρίς την βοήθεια και την καθοδήγησή τους το αποτέλεσμα δεν θα ήταν το ίδιο. Ακόμα, θα ήθελα να ευχαριστήσω και όλους τους καθηγητές του πανεπιστημίου, γιατί όλοι με βοήθησαν με την απόκτηση των κατάλληλων γνώσεων.

Εισαγωγή

1. Σαουδική Αραβία

Το Βασίλειο της Σαουδικής Αραβίας (αραβικά: المملكة العربية السعودية Αλ-Μαμλάκααλ-Αραμπίγιααλ-Σαουντίγια) αποτελεί ένα αυτόνομο κράτος στην Αραβική χερσόνησο. Τα σύνορά της είναι πολλαπλά και συνορεύει συνολικά με επτά άλλες

χώρες, ήτοι με το Ιράκ, την Ιορδανία, το Κουβέιτ, το Ομάν, το Κατάρ, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα και την Υεμένη. Η χώρα σταβορειοανατολικά συναντά τον Περσικό Κόλπο και στα δυτικά την Ερυθρά Θάλασσα. Η χώρα στο παρελθόν ονομάζονταν ως «*Νησί των Νομάδων*», στα αραβικά Ζαζιράταλ- Αράμπ, καθώς εκτεινόταν και καταλάμβανε σχεδόν όλη την Αραβική Χερσόνησο, με μήκος ακτογραμμής να ξεπερνά τα 2.600 χλμ.. Επίσης, ταεπισφαλή νότια και βόρεια χερσαία σύνορά της, διαμορφώνονται ανάλογα εξαιτίας της γεωλογίας της περιοχής, και ειδικότερα λόγω των μη κατοικήσιμων περιοχών της ερήμου.

Σήμερα, η Σαουδική Αραβία, καταλαμβάνει τα γεωγραφικά εδάφη τα οποία σταδιακά ήρθαν στην κατοχή της αφού κατακτήθηκαν και υποτάχτηκαν από τους Σαουδάραβες Βαχαβίτες. Το Βασίλειο των Σαουδαραβών Βαχαβίτων, εκτεινόταν αρχικά στις οάσεις του Νέγκεντ, τη σημερινή πρωτεύουσα Ριάντ, κατάκτησε διέξοδο την οδό προς τον Περσικό Κόλπο με την κατάκτηση της χώρας η οποία καλούντο Αλ-Χάσα, το 1913, και στη συνέχεια επεκτάθηκε με την συνένωση της Χετζάζης και των Ισλαμικών Αγίων Τόπων, της Μέκκας και της Μεδίνας, το 1924. Αυτή τη στιγμή, το Ιράκ και η Σαουδική Αραβία, από κοινού διοικούν την ουδέτερη εδαφική περιοχή, η οποία και διακρίνει τις δύο χώρες.

Το Βασίλειο της Σαουδικής Αραβίας είναι η «εκπρόσωπος» της θρησκείας του Ισλαμισμού και ο «Θεματοφύλακας» των πόλεων της Μέκκας και της Μεδίνας, δύο περιοχών οι οποίες αποτελούν τις δύο σημαντικότερες πόλεις για τους Μουσουλμάνους πιστούς και θεωρούνται ως οι ιεροί τόποι προσκυνήματος για όλους του Μουσουλμάνους του κόσμου. Μάλιστα, η επίσημη ονομασία του Βασιλείου της Σαουδικής Αραβίας είναι ο «*Θεματοφύλακας των Δύο Ιερών Τεμενών της Μέκκας και της Μεδίνας*» (Custodian of the Two Holy Mosques).

Ιστορικά, το Βασίλειο της Σαουδικής Αραβίας έγινε επίσημο κράτος το 1932 όπου και ιδρύθηκε και ορίστηκε ο πρώτος βασιλέας της ο Abd Al-Aziz bin Abd Al-Rahman Al Saud (Ibn Saud). Το Βασίλειο της Σαουδικής Αραβίας, μετά από τριάντα έτη προσπάθειας ενώσεως όλων των εθνών που διέμεναν διεσπαρμένοι στις εδαφικές περιοχές της Αραβικής Χερσονήσου. Ένας από τους πρωταρχικούς του διαδόχους, ο Βασιλιάς Adbullah bin Abd Al-Aziz, ανέλαβε τη διοίκηση της χώρα από το 2005 οπότε και ανέλαβε τα καθήκοντά του ως βασιλιάς του θρόνου. Το 2005 αποτελεί

έναν κομβικό σταθμό για τη Σαουδική Αραβία καθώς ο νέος βασιλιάς της ακολουθεί μια εξελικτικά εκσυγχρονισμένη πολιτική ώστε να διασφαλίσει την ανοδική πορεία αυτής της χώρας που διαθέτει πλούσιο φυσικό πλούτο ο οποίος θα μπορούσε να την καταστήσει ως μια δυνατή οικονομία στο διεθνές εμπόριο. Έτσι, εκσυγχρονιστικές δράσεις πραγματοποιήθηκαν και συνεχίζουν να γίνονται με τον εκμοντερνισμό της χώρας, με το νέο βασιλιά να καθοδηγείται από τον πολιτικό και κοινωνικό πραγματισμό. Πρωτοβουλίες σε κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο πραγματοποιούνται, με προσέλκυση νέων επενδυτών, με δυναμική παρουσία στο διεθνές εμπόριο και ειδικά στις αγορές πετρελαιοειδών, η καταπολέμηση της ανεργίας, προσφορά προνομίων σε ιδιωτικές επιχειρήσεις που προσφέρουν εργασία σε ντόπιους πολίτες – φαινόμενο Σαουδοποίησης (Saudisation Policy), η ζήτηση νέου εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού, τόσο από ντόπιους πολίτες όσο και από πρόσκληση σε αλλοδαπούς εργαζομένους να φτάσουν στην χώρα και να εργαστούν για αυτή, η ευαισθητοποίηση στην αναβάθμιση του ρόλου των γυναικών σε κοινωνικό και εργασιακό επίπεδο, η εξυγίανση του δημόσιου τομέα και η προσφορά επενδυτικών ευκαιριών λιανεμπορίου (Ξυπολιάς&Δημιζά, 2014).

Η εκσυγχρονιστική ματιά του βασιλιά συνεχίστηκε με την θεσμοθέτηση και νομιμοποίηση των πολιτικών δικαιωμάτων των πολιτών της. Μάλιστα, το Σαουδαραβικό Κράτος, τον Σεπτέμβριο του 2011, προέβη στη διεξαγωγή εθνικών εκλογών με σκοπό την ανάδειξη εκπροσώπων για τα 285 Δημοτικά και Κοινοτικά Συμβούλια. Τα Δημοτικά και Κοινοτικά Συμβούλια ως σημαντικοί πολιτικοί θεσμοί της χώρας έχουν ρόλο εκπροσώπου των προβλημάτων των πολιτών των αντίστοιχων περιοχών, μεταφέρουν ως σύμβουλοι στην κεντρική εξουσία τα όποια προβλήματα αν και δεν συμμετέχουν ενεργά στη λήψη αποφάσεων παρόλα αυτά αποτελούν έναν δίαυλο επικοινωνίας των πολιτών με τον βασιλέα ο οποίος καθορίζει αποκλειστικά το πολιτικό γίνεσθαι της χώρας. Επιπλέον, το 2011, θεσμοθετήθηκε και νομιμοποιήθηκε, το δικαίωμα ψήφου των γυναικών, η δυνατότητα να πολιτεύονται και να έχουν πολιτικό λόγο, να λαμβάνουν μέρος στις περιφερειακές εκλογές και να είναι πλήρως ισότιμοι πολίτες και να μπορούν να συμμετέχουν ενεργά ως ισότιμα μέλη στην Ανώτατη Συμβουλευτική Επιτροπή των Περιφερειών ή και των Δήμων τους (Ξυπολιάς&Δημιζά, 2014).

Παρακάτω, καταγράφονται σημαντικά στοιχεία για την χώρα (Ευπολιάς&Δημιζά, 2014, Θωμόπουλος, 2020, Οικονόμου, 2020, Khubrani, Wetton&Jobling, 2018, Khubrani, Wetton, &Jobling,2019, Sweidan&Elbargathi, 2022):

1. Στοιχεία Γεωγραφίας:

- ✓ **Έκταση:** 2.149.690 τ. χλμ.. Η Σαουδική Αραβία είναι η 13^η μεγαλύτερη χώρα στον κόσμο. Η Σαουδική Αραβία καταλαμβάνει περίπου το 80% της αραβικής χερσονήσου, η οποία είναι η μεγαλύτερη χερσόνησος παγκοσμίως.
- ✓ **Συντεταγμένες:** Η Σαουδική Αραβία εκτείνεται στα γεωγραφικά πλάτη 16° και 33° βόρεια και μήκη 34° και 56° ανατολικά.
- ✓ **Διαφορά ώρας:** Η Σαουδική Αραβία στη χρονική διάρκεια των μηνών από τέλος Οκτωβρίου έως και τέλος Μαρτίου, έχει διαφορά μίας επιπλέον ώρας (+1) σε σχέση με την Ελλάδα. Από τέλος Μαρτίου έως και τέλος Οκτωβρίου η ώρα είναι ίδια και στις δύο χώρες.
- ✓ **Συνολικό Μήκος Συνόρων:** Τα συνολικό μήκος των συνόρων είναι 4.431 χλμ., και ειδικά τα σύνορα με το Κουβέιτ είναι ίσα με 222 χλμ., με το Ομάν 676 χλμ., με το Κατάρ 60 χλμ., με τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα 457 χλμ. και με την Υεμένη 1.458 χλμ..
- ✓ **Πρωτεύουσα:** Η πρωτεύουσα της χώρας είναι η Ριάντ στην οποία κατοικούν 6,5 εκ. περίπου πολίτες.
- ✓ **Μεγάλες Πόλεις:** Εκτός από την πρωτεύουσα της χώρας τέσσερις μεγάλες πόλεις υπάρχουν στη χώρα η Τζέντα με 5,5 εκ. κατοίκους, η Μέκκα με 2 εκ. κατοίκους, η Μεδίνα με 1,1 εκ. κατοίκους και η Νταμάμ με 1 εκ. κατοίκους.

- 2. **Πληθυσμός:** Ο συνολικός πληθυσμός της χώρας είναι 35.013.414 άτομα, με ποσοστωση 30% από αυτούς να είναι μη Σαουδάραβες πολίτες και 82,3% να αφορούν σε αστικό πληθυσμό.

3. **Φυσικός Πλούτος:** Ο φυσικός πλούτος της χώρας είναι πολύ σημαντικός και την έχει κατατάξει ως υπερδύναμη στο διεθνές εμπόριο, κοιτάσματα πετρελαίου, φυσικού αερίου, σίδηρου και ορυκτών, χρυσού και χαλκού συναντά με στη χώρα. Η Σαουδική Αραβία είναι μια χώρα με πλούσιο φυσικό πλούτο σε κοιτάσματα πετρελαίου και ειδικά κατατάσσεται στην πρώτη θέση στην παραγωγή πετρελαίου και φυσικού αερίου παγκοσμίως, καθώς διαθέτει το 1/4 των παγκόσμιων αποθεμάτων σε πετρέλαιο.
4. **Γλώσσα:** Επίσημη γλώσσα της χώρας είναι η Αραβική.
5. **Θρήσκευμα:** Το κύριο θρήσκευμα της χώρας είναι ο Ισλαμισμός, με το 100% των θρησκευόμενων να είναι Μουσουλμάνοι.
6. **Νόμισμα:** Το επίσημο νόμισμα της χώρας είναι το Σαουδαραβικό Ριάλ και αποτελεί ένα νόμισμα σταθερής ισοτιμίας, το οποίο είναι διασυνδεδεμένο με το Αμερικανικό Δολάριο με ισοτιμία, 1 δολάριο (\$) ίσο με 3,75 Σαουδαραβικά Ριάλια (SAR). Η συναλλαγματική ισοτιμία του Σαουδαραβικού Ριάλιου με το Ευρώ (€) είναι κυμαινόμενη και σήμερα 1 Ευρώ (€) αντιστοιχεί σε 4,25 Σαουδαραβικά Ριάλια (SAR).
7. **Πολιτικό Σύστημα – Πολίτευμα:**
 - ✓ **Σύνταγμα:** Το Σύνταγμα της Σαουδικής Αραβίας θεσμοθετήθηκε και επικυρώθηκε την 1^η Μαρτίου του 1992. Το Σύνταγμα της χώρας αποτελεί τον συνταγματικό οδηγό και έχει ως κύρια αφετηρία του το Ιερό Κοράνι και ταυτόχρονα διαφυλάσσει και προάγει την ζωή με βάση τις ιερές παραδόσεις του Προφήτη Μωάμεθ.
 - ✓ **Εθνική Επέτειος:** Σημαντική ημερομηνία για τη Σαουδική Αραβία είναι η 23^η Σεπτεμβρίου του 1932, η οποία και έχει διασυνδεθεί με την Επανάσταση του Βασιλείου της Σαουδικής Αραβίας.
8. **Εκτελεστική Εξουσία:** Την εκτελεστική εξουσία της χώρας έχει στην κατοχή του ο Αρχηγός του Κράτους και Πρόεδρος της Κυβέρνησης της χώρας, ο Βασιλιάς Abdullah bin Abd Al Aziz Al Saud, ο οποίος έλαβε το θρόνο από την 1^η Αυγούστου του 2005. Ο Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης είναι ο

διάδοχος του θρόνου Crown Prince Salman bin Abdal-Aziz Al Saud, ο οποίος έχει λάβει τη θέση του από την 19^η Ιουνίου του 2012. Ο δεύτερος Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης είναι ο Muqrin bin Abdal-Aziz Al Saud, ο οποίος βρίσκεται στη θέση αυτή από τον Φεβρουάριο 2013. Επιπλέον, η χώρα διαθέτει Συμβούλιο Υπουργών το οποίο διαμορφώνεται και διορίζεται από τον ίδιο τον Βασιλιά. Η χρονική διάρκεια της θητείας του Υπουργικού Συμβουλίου καθορίζεται στα τέσσερα έτη και στη σύνθεσή του εντάσσονται και μέλη της βασιλικής οικογένειας.

9. Διοικητικό Σύστημα: Η Σαουδική Αραβία διαιρείται σε 13 Διοικητικές Περιφέρειες, τις εξής: Al Bahah, Al Hudud – Shamaliyah Βόρειες Περιοχές, Al Jawf, alMadinah, Al Qasim, Al Riyadh AshSharqiyah – Ανατολική Περιφέρεια, Asir, Hail, Jizan, Mekkah, Najran και Tabuk.

10. Νομοθετική Εξουσία: Η Σαουδική Αραβία ένα ισχυρό νομικό μοντέλο και σύστημα με τον Ισλαμικό Νόμο (Sharia) να είναι ο κυρίαρχος με επιρροές από ισχύον Γαλλικό και Αιγυπτιακό Νομικό Δίκαιο αλλά και την υιοθέτηση της παγκόσμιας νομοθεσίας για τις τελωνειακές συναλλαγές και τους δασμούς. Η Σαουδική Αραβία εφαρμόζει από το 1991 το Εναρμονισμένο Ενιαίο Δασμολόγιο και Κωδικοποιημένο Σύστημα (H.S.) και Ενιαίο Σύστημα Περιγραφής Προϊόντων. Η Συμφωνία Διευκόλυνσης του Εμπορίου του WHO (TFA, Trade Facilitation Agreement) η τέθηκε σε ισχύ στις 22 Φεβρουαρίου 2017 με την οποία δόθηκε εν μέρει η δυνατότητα στις αναπτυσσόμενες χώρες να εξορθολογήσουν τις τελωνειακές λειτουργίες για να διευκολύνουν μια πιο ομαλή εμπορική διαδικασία. Σύμφωνα με το παρόν νομικό καθεστώς οι τυχόν εμπλοκές σε εμπορικές συναλλαγές επιλύονται από ειδικές Επιτροπές η οποίες και συγκροτούνται για την αντιμετώπιση των ζητημάτων που ανακύπτουν κάθε φορά. Η Νομοθετική Εξουσία ασκείται από το Ανώτατο Νομοθετικό Συμβούλιο (Al Shura) το οποίο και διαθέτει 150 μέλη. Η εκλογή του Προέδρου και της σύνθεσης των μελών του Ανώτατου Νομοθετικού Συμβουλίου πραγματοποιείται από τον ίδιο τον Βασιλιά.

11. Δικαστική Εξουσία: Η Δικαστική Εξουσία ασκείται από το Ανώτατο Δικαστήριο της χώρας το οποίο συστήνεται από έναν Πρόεδρο και ένα

σύνολο δικαστών, ο αριθμός των οποίων ποικίλλει ανάλογα με θέματα που εξετάζουν κάθε φορά, από τρεις έως και πέντε σε περιπτώσεις εκδίκασης σοβαρών υποθέσεων κυρίως ποινικού χαρακτήρα. Ο Πρόεδρος και τα μέλη του Ανώτατου Δικαστηρίου τοποθετούνται στη θέση τους μετά από απόφαση του ίσιου του βασιλιά με Βασιλικό Διάταγμα κατόπινπροτροπής του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου (Συμβούλιο το οποίο συστήνεται από δέκα ανώτατους δικαστές και νομικούς). Οι νέοι δικαστές και το βοηθητικό προσωπικό των ανώτατων δικαστικών λειτουργιών που επιθυμούν να εργασθούν στον δικαστικό χώρο απασχολούνται δοκιμαστικά για περίοδο ενός ή δύο ετών και μετά εισέρχονται κανονικά στο δικαστικό σώμα.

12. Πολιτικά Κόμματα: Στην Σαουδική Αραβία δεν υφίστανται πολιτικά κόμματα αλλά ενδημούν και εργάζονται πολιτικές ομάδες σε περιορισμένο επίπεδο, όπως η Ομάδα για τα Δικαιώματα των Γυναικών - Ansar Al Marah και η Ομάδα για την Υποστήριξη των Δικαιωμάτων των Μουσουλμάνων Shiha ή Σιϊτών Μουσουλμάνων - Freedom and Justice Coalition.

13. Διεθνείς Οργανισμών και Fora. Η Σαουδική Αραβία στην προσπάθεια του εκσυγχρονισμού της, από το 2005 και έπειτα, έχει εργαστεί στους τομείς τωνοικονομικών, κοινωνικών και επιχειρηματικών μετασχηματισμών. Η Σαουδική Αραβία πλέον συμμετέχει σε Διεθνείς Οργανισμούς και Fora είτε ως πλήρες μέλος, είτε ως παρατηρητής. Ειδικότερα, στους εξής:

- ✓ ABEDA, Arab Bank for Economic Development in Africa
- ✓ AfDB, African Development Bank
- ✓ AMF, Arab Monetary Fund
- ✓ BIS, Bank for International Settlements
- ✓ CAEU, Council of Arab Economic Unity
- ✓ FAO, Food and Agriculture Organization of The United Nations
- ✓ G-20, Group 20

- ✓ GCC, Gulf Cooperation Council
- ✓ IAEA, International Atomic Energy Agency
- ✓ IBRD, International Bank of Reconstruction and Development
- ✓ ICAO, International Civil Aviation Organization
- ✓ ICC, International Chamber of Commerce
- ✓ ICRM, Institute for Customer Relationship Management
- ✓ IDA, International Development Association
- ✓ IDB, Islamic Development Bank
- ✓ IFAD, International Fund for Agricultural Development
- ✓ IFC, International Finance Corporation
- ✓ IFM, International Monetary Fund
- ✓ IFRC, International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies
- ✓ ILO, International Labor Organization
- ✓ IMO, International Maritime Organization
- ✓ INTERPOL, International Police
- ✓ IOC, International Olympic Committee
- ✓ IOM, International Organization for Migration
- ✓ ISO, International Organization for Standardization
- ✓ ITSO, International Telecommunications Satellite Organization
- ✓ ITU, International Telecommunication Union

- ✓ MIGA, Multinational Investment Guarantee Agency
- ✓ OAPEC, Organization of Arab Petroleum Exporting Countries
- ✓ OIC, Organization of Islamic Countries
- ✓ OPEC, Organization of The Petroleum Exporting Countries
- ✓ UNCTAD, United Nations Conference On Trade and Development
- ✓ UNESCO, United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
- ✓ UNIDO, United Nations Industrial Development Organization
- ✓ UNRWA, United Nations Relief and Works Agency
- ✓ UNWTO, World Tourism Organization
- ✓ WCO, World Customs Organization
- ✓ WFTU, World Federation of Trade Unions
- ✓ WHO, World Health Organization
- ✓ WIPO, World Intellectual Property Organization
- ✓ WMO, World Meteorological Organization
- ✓ WTO, World Trade Organization
- ✓ AFESD, Arab Fund for Economic and Social Development
- ✓ IMSO, International Mobile Satellite Organization
- ✓ OPCW, Organization of The Prohibition of Chemical Weapons

2. Διμερείς Σχέσεις Σαουδικής Αραβίας & Ελλάδος

Οι διμερείς σχέσεις μεταξύ Ελλάδας και Σαουδικής Αραβίας είναι εξαιρετικές. Για την Ελλάδα του 21^{ου} αιώνα αποτελεί την μεγαλύτερη ευκαιρία να προσελκύσουν τις χώρες της Αραβικής χερσονήσου καθώς η συμμαχία με μια τέτοια χώρα είναι πραγματικά πολύ ιδιαίτερη αν αναλογιστεί κανείς τον κίνδυνο να διασχίσει κανείς την χερσόνησο αλλά και εξαιτίας των θερμών επεισοδίων από την Ανατολική Μεσόγειο. Η Ελλάδα βλέπει την περιοχή ως πηγή αστάθειας που συνδέεται με κύματα προσφύγων, αποτυχημένα κράτη, πιθανές ισλαμικές τρομοκρατικές επιθέσεις, αυξανόμενο ανταγωνισμό των Μεγάλων Δυνάμεων και καταστροφικούς πολέμους. Η κατάσταση επιδεινώνεται από μια ολόενα και πιο πολύ από την απρόβλεπτη και αναθεωρητική Τουρκία. Αυτές οι εξελίξεις οδήγησαν σε μια εθνική στρατηγική που απολαμβάνει ευρείας υποστήριξης και βασίζεται στην στενότερη οικονομική, στρατιωτική και πολιτική συνεργασία με τις χώρες της Αραβικής Χερσονήσου όπως τη Σαουδική Αραβία και το Ισραήλ αλλά και της Κύπρου και της Αιγύπτου (Tziampiris, 2021).

Παράλληλα, οι σχέσεις της Ελλάδας με τη Σαουδική Αραβία έχουν εμβαθύνει με επιταχυνόμενους ρυθμούς μετά την επίσκεψη του υπουργού Εξωτερικών της Σαουδικής Αραβίας κ. Adelal-Jubeir στην Αθήνα τον Νοέμβριο του 2019. Ο κ. Al-Jubeir έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στην αύξηση του εμπορίου και των επενδύσεων μεταξύ των χωρών. Ο Σαουδάραβας υπουργός Εξωτερικών τόνισε ότι «το μέγεθος των επενδύσεων και των εμπορικών σχέσεων δεν ανταποκρίνεται στην εγγύτητα των δύο χωρών» και τόνισε τη σημασία της ενίσχυσης της διμερούς οικονομικής συνεργασίας. Η συνάντηση προσδιόρισε τον τουρισμό, τη ναυτιλία, την ενέργεια και την άμυνα ως βασικούς τομείς για την επέκταση του εμπορίου και των επενδύσεων. (Equality, 2021). Όπως και η διμερής οικονομική συνεργασία Ελλάδας – Σαουδικής Αραβίας προωθήθηκε περαιτέρω κατά την επίσημη επίσκεψη του Πρωθυπουργού κ. Κ. Μητσοτάκη στη Σαουδική Αραβία τον Νοέμβριο του 2020. Ο Έλληνας Πρωθυπουργός έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στην επέκταση της οικονομικής συνεργασίας και συνοδευόταν από ανώτερο ελληνικό υπουργικό συμβούλιο μέλη που είναι υπεύθυνα για το εμπόριο και τις επενδύσεις (Tanchum, 2021).

2.1. Πολιτικές Σχέσεις

Οι διμερείς σχέσεις της Ελλάδος με το Βασίλειο της Σαουδικής Αραβίας χαρακτηρίζονται, σε πολιτικό, επιχειρηματικό, οικονομικό και εμπορικό επίπεδο άριστες με πολυετή ιστορία η οποία ξεκινά από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα και ειδικότερα το 1926, όποτε και οι δύο χώρες σύναψαν και επίσημα διμερείς – διπλωματικές σχέσεις. Η Ελλάδα εκπροσωπείται στην Σαουδική Αραβία από την Πρεσβεία στο Ριάντ η οποία λειτούργησε στη Τζέντα το 1943, πρωτεύουσα του Βασιλείου την εποχή εκείνη. Η Σαουδική Αραβία εκπροσωπείται στην Ελλάδα από την Πρεσβεία της στην Αθήνα. Επίσης, στην Σαουδική Αραβία λειτουργεί Γενικό Προξενείο της Ελλάδος στην Τζέντα (Ξυπολιάς & Δημιζά, 2014).

Οι πολιτικές σχέσεις των δύο χωρών είναι άριστες. Οι διμερείς σχέσεις ρυθμίζονται από την **Συμφωνία Συνεργασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τις έξι χώρες – μέλη του Συμβουλίου Συνεργασίας του Κόλπου (GCC Countries)**, ήτοι τις Μπαχρέιν, Κουβέιτ, Ομάν, Κατάρ, Σαουδική Αραβία και Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα. Επίσης σε διμερές επίπεδο ισχύει από το 1988 η **Συμφωνία Οικονομικής και Τεχνολογικής Συνεργασίας (Agreement on Economic and Technological Cooperation)**, σύμφωνα με την οποία προβλέπεται η ίδρυση **Μικτής Διϋπουργικής Επιτροπής (Mixed Ministerial Committee)** με επιδίωξη την απασχόληση και προβολή ζητημάτων κοινού διμερούς ενδιαφέροντος. Η Μικτή Διϋπουργική Επιτροπή έχει συγκληθεί τρεις φορές έως και σήμερα, το Νοέμβριο 1987 στην Αθήνα, τον Φεβρουάριο 1992 στο Ριάντ και το Μάιο 1999 στην Αθήνα. Αξιόλογες προσπάθειες καταβάλλονται για την σύγκλιση της 4^{ης} Μικτής Διϋπουργικής Επιτροπής που θα πραγματοποιηθεί στο Ριάντ, χωρίς μέχρι σήμερα να έχει καθορισθεί ακριβής ημερομηνία (Ξυπολιάς & Δημιζά, 2014). Επιπλέον, σημαντικές ημερομηνίες στις διμερείς πολιτικές σχέσεις των χωρών από τελεί η 8^η Μαΐου του 2007, όποτε και υπεγράφη **Μνημόνιο Πολιτικών Διαβουλεύσεων** μεταξύ των Υπουργείων Εξωτερικών της Ελλάδας και της Σαουδικής Αραβίας. Επιπλέον, έχει διαμορφωθεί και λειτουργεί **Ομάδα Φιλίας του Σαουδαραβικού (Συμβουλευτικού) Κοινοβουλίου** (Υπουργείο Εξωτερικών, 2022).

Η διμερής συνέργεια, είναι εποικοδομητική και αποδοτική, διαμορφώνοντας μια κοινή θέση των δύο χωρών σε ευρύτερους τομείς οι οποίοι εμπεριέχουν την εξωτερική πολιτική, την οικονομία και την ασφάλεια. Με επιτυχία επίσης οι δύο χώρες αλληλοϋποστηρίζονται στην εκλογή των υποψηφιοτήτων για συμμετοχή ή

παρατήρηση σε διεθνείς οργανισμούς πχ. ΝΑΤΟ. Μάλιστα, η επίσκεψη του Υπουργού Εξωτερικών κ. Ν. Δένδια στο Ριάντ τον Δεκέμβριο του 2019, όπως και εκείνες του Σαουδάραβα ομολόγου του, Πρίγκηπα Faisal bin Farhan και του Υπουργού Επικρατείας κ. Adel Al Jubeir στην Αθήνα η επίσημη επίσκεψη του Έλληνα Πρωθυπουργού κ. Κ. Μητσοτάκη στο Ριάντ, την 3^η Φεβρουαρίου του 2020, και, η κυριότερη όλων, η εκ νέου επίσκεψη του Πρίγκηπα Faisal bin Farhan στην Αθήνα την 4^η Ιανουαρίου 2022, διαμόρφωσαν μια ακόμη πιο στενή σχέση μεταξύ των δύο χωρών προσδίδοντας σε αυτήν μια νέα δυναμική, με βασικούς άξονες συνεργασίας των ελληνικών επιχειρήσεων με τις σαουδαραβικές με εξειδίκευση στον κλάδο των πετρελαιοειδών και των κατασκευών (Γενικό Προξενείο Της Ελλάδος, 2014, Antonopoulos, 2020).

2.2. Οικονομικές Σχέσεις

Στο χώρο της Οικονομίας, η διμερής συνεργασία Ελλάδας και Σαουδικής Αραβίας ευδοκμεί με κύριο κλάδο των πετρελαιοειδών αλλά και τον κλάδο των κατασκευών, αν και ο τουρισμός είναι μια ακόμη ανερχόμενη αγορά μεταξύ των δύο χωρών. Οι διμερείς σχέσεις των δύο χωρών ήταν άριστες. Όμως η παρατεταμένη οικονομική ύφεση και η πανδημία στην Ελλάδα επέφεραν την δυσχέρειά της να διατηρήσει το επίπεδο της συνεργασίας με την Σαουδική Αραβία. Με τους αριθμούς να αναδεικνύουν την σημαντική υποχώρηση των ελληνικών εξαγωγών κατά -60,2% το 2020, με τις συνέπειες της πανδημικής και δημοσιονομικής κρίσης, όπου το πρώτο τρίμηνο του 2021 να καταγραφεί μια αύξηση 59,2% (Οικονόμου, 2020). Ειδικότερα, η ευρωπαϊκή κρίση είχε άμεσο αντίκτυπο με μείωση 20% στην πραγματική συναλλαγματική ισοτιμία, 10% διακύμανση στα επιτόκια και 5% διακύμανση του ποσοστού πληθωρισμού στη Σαουδική Αραβία. Επιπλέον, αποτελέσματα έρευνας των Benlagha και Charfeddine (2021) υποδηλώνουν ότι οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής της Σαουδικής Αραβίας θα πρέπει να συνεχίσουν τη διαδικασία διαφοροποίησης των εξαγωγών προκειμένου να μειωθεί η εξάρτηση της από αυτήν την περιοχή.

Οι διμερείς οικονομικές σχέσεις Ελλάδα και Σαουδικής Αραβίας, διακρίνονται από την εμπορική σχέση τους για πετρελαιοειδή προϊόντα. Ειδικότερα, το 2020, το 60% (179,5 εκ. €) των ελληνικών εξαγωγών στη Σαουδική Αραβία και το 74,28% (44,6 εκ. €) των εισαγωγών απ' αυτήν αφορούσε πετρελαιοειδή προϊόντα έναντι 86,5% (725,1 εκ. €) και 85,6% (1010 εκ. €) αντίστοιχα, το 2018. Οι ελληνικές εξαγωγές αφορούσαν κυρίως χρησιμοποιημένα λάδια από πετρέλαιο ή ασφαλτούχα υλικά (CN8 27.10.19.68), ενώ οι εισαγωγές αφορούσαν κατά κύριο λόγο ακατέργαστο πετρέλαιο» (CN8 27.09.00.90). Επιπλέον, τα κύρια εξαγόμενα ελληνικά προϊόντα στη Σαουδική Αραβία είναι οι ελιές, τα φάρμακα, το μάρμαρο, η μαργαρίνη και οι σπόροι βάμβακος, καθώς τα κύρια εισαγόμενα προϊόντα εκτός από το πετρέλαιο και τα παράγωγά του είναι οι πλαστικές ύλες. (Οικονόμου, 2020, Θωμόπουλος, 2020).

Οι διμερείς οικονομικές συνεργασίες έχουν ένα απόλυτα θετικό μέλλον με σημαντικές προοπτικές **προσέλκυσης επενδύσεων από τη Σαουδική Αραβία**, με το Ελληνο-Αραβικό Επιμελητήριο να επισημαίνει τους κλάδους ενδιαφέροντος (Arab-Hellenic Chamber of Commerce & Development, 2022):

- ✓ Διαχείριση Ακινήτων – Κλάδος Real Estate
- ✓ Επενδύσει και Μεταφορά KnowHow σε εναλλακτικές μορφές ενέργειας φιλικών προς το περιβάλλον – Διαχείριση υδάτινων πόρων και αποβλήτων – Υδατοκαλλιέργειες
- ✓ Κατασκευές Ξενοδοχειακών Μονάδων
- ✓ Μεικτές Επιχειρήσεις (Joint Venture) με εξειδίκευση στα ναυτιλιακά
- ✓ Σαουδαραβική Τράπεζα στην Ελλάδα – Άνθιση χρηματοπιστωτικών συνεργασιών (Financial Services)
- ✓ Συνέργειες Λιμενικών Logistics για ανάπτυξη διμερούς εφοδιαστικής αλυσίδας και εκμετάλλευση αποθηκευτικών χώρων
- ✓ Τουρισμός Υγείας και Ιαματικού Τουρισμού Ευεξίας (συμφωνία για το Κοινό Σχέδιο Δράσης 2021-2023 Ελλάδος – Σαουδικής Αραβίας)

- ✓ Υπηρεσίες Αναψυχής–Διασκέδασης (Leisure & Entertainment Services)
- ✓ Υπηρεσίες Πληροφορικής και Τεχνολογίας (ICT Services) – Αναβάθμιση της ψηφιοποίησης

2.3. Πολιτιστικές Επιρροές

Η πολιτισμική επιρροή των Ελλήνων στη χερσόνησο της Νότιας Αραβίας ξεκίνησε από πολύ παλιά, με τις εμπορικές σχέσεις των δύο λαών να είναι ισχυρές. Μνημεία και επιγραφές έχουν υποδηλώσει το «βάθος» αυτών των σχέσεων και τη συνέχειά τους, με ίσως το πιο αξιοσημείωτο μνημείο να είναι ο τάφος των μυκηναϊκών εμπόρων στο νησί της Δήλου. Αναμφίβολα οι διμερείς αυτές σχέσεις επηρέασαν πολλές πτυχές της ζωής και ειδικότερα τον πολιτισμό και την τέχνη.

Η σημερινή Σαουδική Αραβία έχει αρχαίες ρίζες της στη νότια Αραβική Χερσόνησο με το δικό της στυλ να αναδεικνύει αποκρυσταλλωμένα χαρακτηριστικά. Με αναμφίβολη την επίδραση της ρωμαιο – ελληνικής σχολής που ιστορικά έχει προφανώς δημιουργήσει μια θέση ιδιαίτερα στα υψηλά στρώματα της κοινωνίας, καθώς διαθέτετε πιο εξελιγμένα στοιχεία και χρησιμοποιούσε ακριβά υλικά, όπως ο μπρούτζος. Ένα σημαντικό εύρημα ήταν το άγαλμα του Dhamar Ali Yahbir II που χρονολογείται μεταξύ 15-35 μ.Χ., του

βασιλιά του Saba και του Dhu – Raydan, που βρέθηκε στην πόλη Al-Nakhla Al-Hamra'a («Ο κόκκινος φοίνικας»). Οι αρχαιοελληνικές επιρροές είναι εμφανείς στο άγαλμα παρά το γεγονός ότι δεν αντιπροσώπευαν την τέχνη του αραβικού κόσμου, επιπλέον η επίδραση αυτής της σχολής ήταν εμφανής και χρησιμοποιήθηκε για την παραγωγή εφέ τέχνης αλλά και έφερε μια καινοτομία στα υλικά

πολυχρησιμοποιούνταν στην τότε εποχή με την εισαγωγή υλικών όπως αλάβαστρο και πέτρα. Επομένως, αναδεικνύεται η επίδραση των καλλιτεχνικών στοιχείων από αυτά τα χαρακτηριστικά της ελληνιστικής τέχνης (Cecota, 2014).

Μια ακόμη σημαντική πολιτισμική επιρροή καταγράφεται στην δημιουργία των νομισμάτων της Σαουδικής Αραβίας. Παλαιότεν, η Αραβική Χερσόνησος είχε το προνόμιο της γεωγραφικής θέσης ανάμεσα στα αρχαία κράτη, όπου δημιουργήθηκαν δίοδοι εμπορικών συναλλαγών. Η γεωγραφική τοποθέτηση της χώρας έδωσε το έναυσμα για να διαμορφώσει επικοινωνιακούς δεσμούς με τις χώρες της Μεσογείου όπως οι Έλληνες, οι Αιγύπτιοι και οι Ρωμαίοι. Ως αποτέλεσμα αυτής της επαφής, οι Άραβες άρχισαν να χρησιμοποιούν ελληνικά νομίσματα που κυκλοφορούσαν στα αραβικά βασίλεια της χερσονήσου της Ανατολικής Αραβίας. Αργότερα, οι Άραβες ανέπτυξαν τα δικά τους νομισματοκοπεία και έκοψαν νομίσματα στα βασίλειά τους στις αρχές του 4^{ου} αιώνα π.Χ. Τα νομίσματα που κόπηκαν στα ανατολικά αραβικά βασίλεια επηρεάστηκαν από την ελληνική νομισματοκοπία, ιδιαίτερα από τον Μέγα Αλέξανδρο και τους διαδόχους του (Cecota, 2014).

3. Απόδημος Ελληνισμός στη Σαουδική Αραβία

3.1 Ομογενειακός Ελληνισμός Στη Σαουδική Αραβία

Παρά το γεγονός ότι ο αριθμός των Ελλήνων που ζουν και εργάζονται στη Σαουδική Αραβία είχε μειωθεί σημαντικά τα τελευταία έτη, σήμερα υποσημειώνεται η σημαντική αύξηση του συνολικού πληθυσμού τους. Μάλιστα, τα τελευταία τρία έτη ο αριθμός των Ελλήνων κατοίκων έχει υπερδιπλασιαστεί. Οι περισσότεροι Έλληνες διαμένουν στις δυτικές περιοχές της χώρας, στην Τζέντα και στη Γιάνμπου. Ενώ, υπάρχουν και ορισμένοι Έλληνες που διαμένουν στην περιοχή της πρωτεύουσας Ριάντ και ένας μικρός πληθυσμός Ελλήνων που κατοικούν σε εργοτάξια στις ανατολικές επαρχίες της χώρας. Επιπλέον, σε περίπτωση εισόδου για Έλληνες πολίτες που επιθυμούν να ταξιδέψουν στη Σαουδική Αραβία απαιτείται η υποχρέωση κατοχής θεώρησης (Υπουργείο Εξωτερικών, 2022).

Η σημαντικότητα που αποδίδει το Βασίλειο της Σαουδικής Αραβίας για τον Ομογενειακό Ελληνισμό επισφραγίστηκε με την συνάντηση που πραγματοποιήθηκε την 20^η Ιανουαρίου 2021 μεταξύ της Ελληνίδας Πρόεδρος Κ. Σακελλαροπούλου και του υπουργού Πολιτισμού της Σαουδικής Αραβίας, Πρίγκιπα Badr bin Abdullah bin Farhan, στο Προεδρικό Μέγαρο στην Αθήνα. Ο Πρίγκιπας βρίσκονταν σε διήμερη επίσημη επίσκεψη στην Ελλάδα, η οποία θα περιλαμβάνει συναντήσεις με Έλληνες αξιωματούχους για να εξετάσουν την πολιτιστική συνεργασία μεταξύ του Βασιλείου και της Ελλάδας. Κατά τη συνάντηση, ο πρίγκιπας μετέφερε τους χαιρετισμούς του βασιλιά και του διαδόχου και τόνισε τους ιστορικούς δεσμούς των δύο χωρών που χρονολογούνται από το 1926. Μάλιστα, επεσήμανε πως το Υπουργείο Πολιτισμού της Σαουδικής Αραβίας επιθυμεί να συνεργαστεί με το ελληνικό ομόλογό του και να εργαστεί για ένα κοινό πολιτιστικό πρόγραμμα για τα επόμενα δύο χρόνια. Στη συνάντηση συμμετείχαν ο Σαουδάραβας πρέσβης στην Ελλάδα Saad bin Abdulrahman Al-Ammar και ο Γενικός Επόπτης Πολιτιστικών Υποθέσεων και Διεθνών Σχέσεων Rakan Al-Touq, τους οποίους η κα. Πρόεδρος συνόδευσε σε επισκέψεις σε μνημεία πολιτιστικής και πολιτιστικής κληρονομιάς όπως το Μουσείο της Ακρόπολης και η Εθνική Πινακοθήκη. Η επίσημη επίσκεψη του υπουργού

Πολιτισμού στόχευε στη δημιουργία του πλαισίου για μια νέα εποχή πολιτιστικής συνεργασίας μεταξύ των δύο χωρών αλλά και την ανάδειξη της σπουδαιότητας της ύπαρξης του ελληνικού πληθυσμού στις πόλεις της Σαουδικής Αραβίας, ενός πληθυσμού που διακρίνεται για το ήθος και την ακεραιότητά του. Επιπλέον, υπερτονίστηκε η συμβολή των Ελλήνων στη οικονομία της χώρας, καθώς αποτελούν έναν σημαντικά οικονομικά ενεργό πληθυσμό, με άρρηκτες τις αξίες του ελληνισμού και της παράλληλης ελληνικής εκπαίδευσης των τέκνων τους, στοιχεία που αναδεικνύουν την πολιτισμική ποιότητα του ελληνικού πληθυσμού αλλά και την αποδοχή τους από την κοινωνία της Σαουδικής Αραβίας (Arab News, 19/05/2021).

3.2. Ελληνική Κοινότητα Στη Σαουδική Αραβία

Στην Τζέντα έχει ιδρυθεί και λειτουργεί η **Ελληνική Κοινότητα του Ομογενειακού Ελληνισμού** με πρόεδρο την κα. Ρένα Διβάρη(ell_koinotita_jed@....com). Οι Έλληνες της Τζέντας συσπειρώνονται γύρω από το **Ελληνικό Πολιτιστικό Κέντρο Τζέντας** (Hellenic Cultural Center of Jeddah), με Πρόεδρο τον κ. Δ. Λούβρη (Υπουργείο Εξωτερικών, 2022).

Στην Σαουδική Αραβία λειτουργούν Θεσμικές Αρχές της Ελλάδος, όπως η **Πρεσβεία Ριάντ** (<https://www.mfa.gr/saudi-arabia>) με Πρέσβη τον κ. Α. Κωνσταντόπουλο, το **Προξενικό Γραφείο Ριάντ** (www.mfa.gr/saudi-arabia) με Διευθυντή τον κ. Ι.Ν.Καρανίκα, το **Γενικό Προξενείο Τζέντας** (www.mfa.gr/jedda) με Γενικό Πρόξενο τον κ. Μ. Βότσης και το Γραφείο ΟΕΥ Γενικού Προξενείου Τζέντας (<http://agora.mfa.gr/ta-grafeia-oikonomikon-emporikon-upotheseon/grafeia-ana-xora/office/864>) με Επικεφαλή τον κ. Α. Οικονόμου (Υπουργείο Εξωτερικών, 2022).

3.3. Εκπαίδευση του Ομογενειακού Ελληνισμού Στη Σαουδική Αραβία

Η εκπαίδευση του Ομογενειακού Ελληνισμού στην Σαουδική Αραβία αποτελεί μια δύσκολη συνθήκη. Το εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας δέχεται σημαντικών αρνητικών επιπτώσεων στην λειτουργία του εξαιτίας πολλών παραγόντων. Αρχικά, η ύπαρξη πολλών νομαδικών φυλών δυσχεραίνουν την οργανωμένη λειτουργία ενός συστήματος για την σχολική εκπαίδευση των παιδιών της χώρας. Επίσης, στη Σαουδική Αραβία δεν έχει θεσμοθετηθεί και νομιμοποιηθεί η υποχρεωτικότητα της εκπαίδευσης σε σχολικές μονάδες με αποτέλεσμα να υπάρχουν πολλά προβλήματα στο να διαμορφωθεί ένα πλαίσιο εκπαίδευσης αφού ακόμα ακόμα δεν υπάρχει κάποιο σύστημα αποτύπωσης των ορίων ηλικίας κατά τα οποία τα παιδιά υποχρεούνται να εγγραφθούν στο σχολείο. Ιστορικά, αρχής γενομένης από το 1955, υπήρξε μια ισχυρή πρωτοβουλία για την εξάλειψη του αναλφαβητισμού στην χώρα, ο οποίος ήταν στα υψηλότερα επίπεδα παγκοσμίως. Σήμερα, το Κράτος έχει διαμορφώσει ένα σύστημα εκπαίδευσης και προσπαθεί να ενσωματώσει στο σχολικό σύστημα και προγράμματα κατάρτισης όπως και νέες τεχνολογίες (Alturise, Alshmrany, Alkhalifah&Alkhalaf, 2022) για να διαμορφώσει εξελεγμένους πολίτες ικανούς να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας της χώρας. Ας σημειωθεί πως η χώρα του πετρελαίου, με αφθονία ενέργειας και κεφαλαίων αλλά και πηγή προσέλκυσης ξένης εργασίας επιθυμεί να αναπτύξει τις ικανότητες του ντόπιου εργατικού δυναμικού της, συμπεριλαμβανομένων και των Ελλήνων, και παραμένει η κύρια πρόκληση για την οικοδόμηση ενός ειδικευμένου εργατικού δυναμικού της, προκειμένου να δημιουργήσει τομείς έντασης εργασίας για τους ντόπιους πολίτες χωρίς να παρεμποδίζονται από τον θεσμικό κατακερματισμό της εκπαίδευσης (Yamada, 2018).

Το σημερινό εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας στο οποίο συμμετέχουν και τα παιδιά των Ελλήνων στη Σαουδική Αραβία διακρίνεται σε τρεις βαθμίδες, τις εξής:

1. **Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση.** Στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση που τα παιδιά λαμβάνουν την στοιχειώδη εκπαίδευση χρονικής διάρκειας έξι ετών.
2. **Μέση Εκπαίδευση.** Ακολουθεί η Μέση Εκπαίδευση κατά την διάρκεια της οποίας τα παιδιά λαμβάνουν υψηλότερου επιπέδου μόρφωσης και προετοιμάζονται για τις πανεπιστημιακές σπουδές τους.

3. **Ανώτατη Εκπαίδευση.** Η τρίτη βαθμίδα εκπαίδευσης – ανώτατη εκπαίδευση – διακρίνεται από σημαντικές πανεπιστημιακές δομές. Αρχικά, το **Πανεπιστήμιο του Ριάντ**, στο οποίο υπάρχουν Τμήματα που διδάσκουν Φιλολογία, Θετικές Επιστήμες, Φαρμακολογία - Φαρμακευτική και Ανώτερα Εμπορικά Μαθήματα. Επίσης, σημαντικό το **Πανεπιστήμιο της Τζέντας**, το οποίο ιδρύθηκε και λειτουργεί από το 1967 και εμπεριέχει Σχολές με αντικείμενο την Οικονομία και της Διοίκηση Επιχειρήσεων. Επιπλέον, στην περιοχή του Νταχράν, από το 1964, ιδρύθηκε και λειτουργεί ένα **Ανώτερο Γεωλογικό Ινστιτούτο** με σκοπό τις έρευνες του υπεδάφους στην χώρα (Mishrif&Alabduljabbar, 2018, Alkhateeb, Mahmood, Altamimi&Furqan, 2020). Τέλος, λειτουργεί το **Ισλαμικό Πανεπιστήμιο της Μεδίνας** το οποίο εξειδικεύεται στις θεολογικές σπουδές (Marghalani, 2018) και ένα πλήθος από **ξένα Πανεπιστήμια** και **Κολλέγια** που δραστηριοποιούνται ως παραρτήματα ξένων πανεπιστημιακών ιδρυμάτων στη χώρα (Hamdan&Hamdan, 2020).

Οι Έλληνες Ομογενείς εντάσσονται στο σχολικό σύστημα της χώρας το οποίο παρουσιάστηκε παραπάνω. Σήμερα στη Σαουδική Αραβία δεν λειτουργούν πλέον ελληνικές δομές εκπαίδευσης εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας. Σύμφωνα με τις καταγραφές του **Γραφείου Συντονιστή Εκπαίδευσης Βόρειας Αφρικής και Μέσης Ανατολής** (2022), δε λειτουργεί καμία ελληνική εκπαιδευτική μονάδα, από το 2013, εξαιτίας της μη απόσπασης Εκπαιδευτικού λόγω του μικρού αριθμού μαθητών στο Αμιγές Σχολείο.

Σήμερα, το Γενικό Προξενείο Τζέντας με τη συνδρομή του Υπουργείου Παιδείας, τη χορηγία εταιρείας ελληνικών συμφερόντων και τις προσπάθειες του Ελληνικού Πολιτιστικού Κέντρου Τζέντας, καταβάλλει συντονισμένες προσπάθειες για την πιθανή επαναλειτουργία των ελληνικών σχολείων και ειδικότερα του Ελληνικού Νηπιαγωγείου και του διθέσιου Ελληνικού Δημοτικού Σχολείου (Υπουργείο Εξωτερικών, 2022).

Παρά την μη λειτουργία τους υφίστανται οι ελληνικές εκπαιδευτικές μονάδες στη Τζέντα με υπεύθυνο Φορέα της οργάνωσης και της λειτουργίας τους την Ελληνική Κοινότητα Τζέντας. Τα Ελληνικά σχολεία της Τζέντας περιελάμβαναν ένα

1/θεσιο Δημοτικό και ένα Γυμνάσιο – Λύκειο. Τα χαρακτηριστικά τους ήταν τα εξής (Γραφείο Συντονιστή Εκπαίδευσης Βόρειας Αφρικής και Μέσης Ανατολής, 2022):

1. **Καθεστώς Λειτουργίας:** Αμιγή Σχολεία αναγνωρισμένα από το Υπουργείο Παιδείας της Ελλάδας.
2. **Διεύθυνση:** Greek International School of Jeddah
3. **Ημερομηνία Ίδρυσης:** Το Δημοτικό σχολείο ιδρύθηκε με το ΦΕΚ 354/B/17.04.78 και το Γυμνάσιο με το ΦΕΚ 679/13.08.1979. Τα σχολεία λειτουργούσαν μετά από σχετική άδεια από τις Εκπαιδευτικές Αρχές της Σαουδικής Αραβίας, την οποία επανεξέταζαν και ανανέωναν κάθε έτος.
4. **Πρόγραμμα Διδασκαλίας:** Στα σχολεία ακολουθούνταν το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών του Υπουργείου Παιδείας της Ελλάδας για την αντίστοιχη σχολική τάξη. Ειδικότερα, στα ελληνικά σχολεία διδασκόταν ως δεύτερη ξένη Γλώσσα η Αραβική. Το πρόγραμμα διδασκαλίας στο Δημοτικό σχολείο κάλυπτε 35 ώρες την εβδομάδα και στο Γυμνάσιο-Λύκειο 35 ώρες.
5. **Ημέρες Αργίας της Εβδομάδος:** Οι ημέρες της Πέμπτης και της Παρασκευής αποτελούσαν τις εβδομαδιαίες αργίες.
6. **Έναρξη - Λήξη Διδακτικού Έτους:** Η έναρξη της σχολικής χρονιά πραγματοποιούνταν κάθε 1^η Σεπτεμβρίου και η λήξη της κάθε 21^η Ιουνίου.
7. **Διδακτικά Εγχειρίδια:** Τα σχολικά εγχειρίδια ήταν τα ίδια με αυτά που διδάσκονται στα σχολεία στην Ελλάδα.
8. **Τίτλος Σπουδών:** Ο τίτλος σπουδών αποδίδονταν με τον ίδιο τρόπο όπως και στην Ελλάδα.

Επίσης, με ευθύνη του Γραφείου Συντονιστή Εκπαίδευσης Καΐρου διενεργούνταν εξετάσεις για την πιστοποίηση επάρκειας της ελληνομάθειας σε έξι επίπεδα, ήτοι Α1 (για παιδιά 8-12 ετών), Α1 (για εφήβους και ενηλίκους), Α2 Βασική Γνώση, Β1 Μέτρια Γνώση, Β2 Καλή Γνώση, Γ1 Πολύ Καλή Γνώση και Γ2 Άριστη

Γνώση(Γραφείο Συντονιστή Εκπαίδευσης Βόρειας Αφρικής και Μέσης Ανατολής, 2022).

Τέλος, Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδας, σε συνεργασία με τον Πρέσβη στην Σαουδική Αραβία κ. Δούβαρη με την συμμετοχή των εκπαιδευτικών προσχολικής ηλικίας κας. Χ. Σταμπουλιάδου και δημοτικής εκπαίδευσης κας. Α. Καζάεπιχειρούν να καταγράψουν την επιθυμία των παιδιών του ομογενειακού ελληνισμού που κατοικούν στη Τζέντα και εντάσσονται σε σχολικές δομές ξενόγλωσσων σχολείων να ενταχθούν σε προγράμματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας. Ειδικότερα, πραγματοποίησαν έκκληση προς όλους τους Έλληνες υπηκόους που έχουν τέκνα προσχολικής και σχολικής ηλικίας και κατοικούν στην Τζέντα και στην ευρύτερη περιοχή να εκδηλώσουν ενδιαφέρον για την ίδρυση Τμήματος Ελληνικής Μητρικής Γλώσσας. Επιδίωξη αυτής της κίνησης είναι η τήρηση της γεφύρωσης των ελληνόπουλων της Τζέντα με την ελληνική γλώσσα, κουλτούρα και παράδοση ώστε μελλοντικά το Τμήμα αυτό να αποτελέσει έναν διάλογο επικοινωνίας των Ελλήνων της Τζέντα με την πολιτισμική κληρονομιά της Ελλάδας (Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδας, 2022).

3.4. Η Ζωή του Ομογενειακού Ελληνισμού Στη Σαουδική Αραβία

Η μετανάστευση για τους Έλληνες αποτελεί μια δύσκολη κοινωνική πραγματικότητα η οποία έχει ρίζες στον 20^ο αιώνα, κατά την διάρκεια της Μεταπολίτευσης, και ιστορικά καταγράφονται μεταναστευτικές ροές από τον 18^ο και τον 19^ο αιώνα, όπως η μετακίνηση των Ελλήνων στη Μικρά Ασία (Yannakakis, 2011). Η μαζική μετανάστευση Ελλήνων ξεκίνησε το 1890 και κορυφώθηκε το 1924 με περισσότερους από μισό εκατομμύριο Έλληνες να καταφτάνουν στις ΗΠΑ (Koukoutsaki – Monnier et al., 2012). Η δεκαετία του 1960 σηματοδοτεί ένα ακόμα σημαντικό μεταναστευτικό ρεύμα προς την Γερμανία (Korma et al., 2017).

Η ζωή του Ομογενειακού Ελληνισμού στη Σαουδική Αραβία δεν είναι μια εύκολη υπόθεση. Οι Έλληνες έχουν να αντιμετωπίσουν την αυστηρότητα του Κράτους αναφορικά με τις θρησκευτικές και κοινωνικές πεποιθήσεις. Η θέση του Χριστιανισμού, τα μεικτά ζεύγη, η ελληνική εκπαίδευση και ο λόγος της γυναίκας

αποτελούν δύο κύριους άξονες που αντιβαίνουν με τα ελληνικά ιδεώδη της ανεξιθρησκείας και την ελευθερίας λόγου, στοιχεία με τα οποία οι Έλληνες ομογενείς ήρθαν σε επαφή. Η μετακίνηση των Ελλήνων στην Σαουδική Αραβία επεξηγείται από μια αιτιολογία που έχει πολλαπλές εκφάνσεις. Λόγοι της μετοίκησης των Ελλήνων που έφτασαν στη Σαουδική Αραβία με γνώμονα την μόνιμη εγκατάσταση και κατοικία, θεωρούνται οι εξής (Cordesman, 2006, Almalki & Ganong, 2018, Karlin, Weil & Felmban, 2016):

1. Αποφυγή οικονομικών πιέσεων όπως η υψηλή φορολογία και ο υψηλός πληθωρισμός σε μια χώρα όπως η Ελλάδα που βρίσκεται σε παρατεταμένη οικονομική ύφεση από το 2008
2. Δημιουργία οικογένειας
3. Μίμηση φιλικού ή οικογενειακού περιβάλλοντος
4. Εκπαίδευση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση
5. Κατάρτιση σε σύγχρονες τεχνολογίες ή προϊόντα/υπηρεσίες,
6. Μετακίνηση εργατικού δυναμικού με ακαδημαϊκές σπουδές για εύρεση εργασίας,
7. Οικονομικό προφίλ της Σαουδικής Αραβίας, μιας χώρας με υψηλό εισοδηματικό υπόβαθρο, υψηλότερες οικονομικές απολαβές σε μια χώρα τόσο ελκυστική προς μετανάστευση καθίσταται.

Οι Έλληνες της Σαουδικής Αραβίας συσπειρώνονται στην Ελληνική Κοινότητα του Ομογενειακού Ελληνισμού και στο Ελληνικό Πολιτιστικό Κέντρο Τζέντας. Η διατήρηση αυτών των δομών προσφέρουν στους απόδημους Έλληνες ένα κοινό σημείο αναφοράς, μια διασύνδεση με την πατρίδα, την ελληνική κουλτούρα, τις ελληνικές αξίες και τα ελληνικά ήθη και έθιμα.

Μέθοδος

Η παρούσα εργασία περιλαμβάνει μια έρευνα η οποία πραγματοποιήθηκε σε σύνολο ατόμων – απόδημων Ελλήνων της Σαουδικής Αραβίας, με σκοπό να καταγράψει τις στάσεις και τις απόψεις τους αναφορικά με την μετοίκηση τους στη Σαουδική Αραβία και την ζωή τους στη χώρα αυτή.

Η έρευνα ακολούθησε το φιλοσοφικό ρεύμα της Φαινομενολογίας, σχεδιάστηκε με βάση το θεωρητικό υπόβαθρο των ποιοτικών ερευνών και μέσα από τη χρήση μιας δομημένης συνέντευξης 35ερωτήσεων, οι οποίες διαμορφώθηκαν από την ίδια την ερευνήτρια.

Η ερευνήτρια, διαμόρφωσε μια λίστα ερωτήσεων τις οποίες υπέβαλε στους συνεντευξιαζόμενους με σκοπό να καταγράψει τις απόψεις τους στο υπό εξέταση θέμα, τους οποίους πρώτα και ενημέρωσε για την δεοντολογία της έρευνας αναφορικά με την διαφύλαξη των προσωπικών δεδομένων τους, την ανωνυμία τους και την αποκλειστική χρήση των απαντήσεών τους για την διεξαγωγή της έρευνας προκειμένου να συμπεριληφθεί στην Πτυχιακή της εργασία.

1. Συμμετέχοντες

Ο υπό μελέτη πληθυσμός αποτελεί από ένα σύνολο απόδημων Ελλήνων στη Σαουδική Αραβία. Ο ερευνητικός σχεδιασμός στην παρούσα ποιοτική έρευνα επιτρέπει τον επαναπροσδιορισμό του μεγέθους του τελικού δείγματος ανάλογα με τον βαθμό κορεσμού, ήτοι η οποιαδήποτε προσθήκη ατόμων στο δείγμα της έρευνας δεν έχει να προσδώσει περισσότερες πληροφορίες στις ήδη ειπωμένες απόψεις ή κάτι νεότερο στα δεδομένα της έρευνας (Παρασκευοπούλου- Κόλλια, 2008). .

Στην παρούσα μελέτη διαπιστώθηκεως σημείο κορεσμού δεδομένων όταν ολοκληρώθηκαν οι συνεντεύξεις σε3 ομογενείς Έλληνες, οι οποίοι απετέλεσαν και το τελικό δείγμα στην παρούσα έρευνα.

Ο πληθυσμός της μελέτης - όπως προαναφέρθηκε –αποτελείται από ένα σύνολο απόδημων Ελλήνων προερχόμενο από το οικογενειακό και κοινωνικό περιβάλλον της

ερευνήτριας και οι οποίοι διαμένουν μόνιμα στη Σαουδική Αραβία. Ως πρόσθετα κριτήρια επιλογής ορίστηκαν τα εξής:

1. Ηλικία: 10-65 ετών και
2. 5ετή τουλάχιστον διαμονή στη Σαουδική Αραβία

Στην έρευνα εντάχθηκαν 3 Έλληνες ομογενείς της Σαουδικής Αραβίας, τα προσωπικά στοιχεία των οποίων παραμένουν απόρρητα, οπότε στην παρούσα μελέτη τα ονόματά τους καταχωρούνται με ψευδώνυμο ως εξής:

1. Α.Μ.: 45, έγγαμος, συντηρητής λιμανιών
2. Π.Μ.: 14, άγαμος, μαθητής
3. Κ.Λ.: 43, έγγαμος, οικιακά

Στη μελέτη αυτή, χρησιμοποιήθηκε η **Δειγματοληψία Χωρίς Πιθανότητα** (NonProbabilitySampling) και πιο συγκεκριμένα, η **Δειγματοληψία Ευκολίας** (ConvenienceSampling) σε συνδυασμό με την **Δειγματοληψία Κρίσιμης Περίπτωσης** (CriticalCaseSampling) επειδή οι περιπτώσεις των Ελλήνων απόδημων, επιλέχθηκαν για λόγους ευκολίας από το οικογενειακό και κοινωνικό περιβάλλον της ερευνήτριας και επιπλέον επιλέχθηκαν αρχικά άτομα να συμβάλλουν στην όσο το δυνατό πληρέστερη πληροφόρηση. Στη συνέχεια η δειγματοληψία έλαβε τη μορφή της **Δειγματοληψίας Χιονοστιβάδας** (SnowballSampling) καθώς οι συμμετέχοντες στην έρευνα προέτρεψαν και άλλους να συμμετάσχουν σ' αυτή (Κυριαζόπουλος&Σαμαντά, 2011).

2. Μέσα Συλλογής Δεδομένων

Ως ερευνητικό μέσο – εργαλείο συλλογής δεδομένων στην παρούσα μελέτη χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος της **τηλεφωνικής συνέντευξης και καταγραφής των απαντήσεων**, η οποία καταγράφηκε σε δημοσιογραφικό κασετόφωνο και έλαβε χώρα σε προγραμματισμένο τηλεφωνικό ραντεβού με τον/την συμμετέχοντα/ουσα. Οι συνεντεύξεις είναι δομημένου (structured) τύπου. Η **πλήρως δομημένη συνέντευξη**, διεξήχθη με βάση έναν προκαθορισμένο Οδηγό Ερωτήσεων(Οδηγός Συνέντευξης) ο οποίος ακολουθήθηκε πιστά από την ερευνήτρια. Κάθε συνέντευξη ηχογραφήθηκε

και πριν την εκκίνησή της ο συνεντευξιαζόμενος ενημερώθηκε από την ερευνήτρια για την διαφύλαξη των προσωπικών του δεδομένων, την ηχογράφηση της συνέντευξης και το απόρρητο της έρευνας αλλά και ερωτήθηκε αν επιθυμεί να συμμετάσχει σ' αυτή. Μετά την συγκατάθεση του συνεντευξιαζόμενου, η συνέντευξη ξεκινούσε. Η μέση χρονική διάρκεια των συνεντεύξεων ήταν τα 20 λεπτά. (Δημητρόπουλος, 2009; Κυριαζόπουλος & Σαμαντά, 2011).

Στην παρούσα έρευνα ο **Οδηγός Συνέντευξης** περιείχε τις παρακάτω 25 ερωτήσεις:

1. Είστε γονιός;
2. Αν ναι πόσα τέκνα έχετε;
3. Ποια είναι η ηλικία και το φύλο τους;
4. Σε ποια τάξη πηγαίνουν;
5. Ποια είναι το επίπεδο της μόρφωσής σας;
6. Κατέχετε Πτυχίο Πανεπιστημίου; Αν Ναι, από ποιο Τμήμα Αποφοιτήσατε;
7. Μένετε σε ιδιόκτητο σπίτι ή ενοικιάζετε;
8. Πόσα έτη διαμένετε μόνιμα στη Σαουδική Αραβία;
9. Για ποιόν λόγο αποφασίσατε να μετοικήσετε στην Σαουδική Αραβία;
10. Σας πήρε καιρό για να εγκλιματιστείτε στη νέα χώρα;
11. Αμείβετε ικανοποιητικά από την εργασία σας;
12. Αμείβετε με μεγαλύτερο μισθό από εκείνον που θα λαμβάνετε για την ίδια θέση εργασίας στην Ελλάδα;
13. Είστε ικανοποιημένος/η από την ποιότητα ζωής σας;
14. Είστε ικανοποιημένος/η από την εκπαίδευση που λαμβάνουν τα ανήλικα τέκνα της οικογένειά σας;
15. Τα παιδιά σας μιλούν ελληνικά;
16. Μιλούν καλά αραβικά;
17. Τα παιδιά σας μαθαίνουν ελληνικά;

18. Γιατί δεν λειτουργούν τα ελληνικά σχολεία;
19. Εσείς μιλάτε ελληνικά;
20. Ποιο είναι το επίπεδο των ελληνικών σας;
21. Εσείς μιλάτε καλά αραβικά;
22. Εσείς μιλάτε άλλες γλώσσες;
23. Ποια είναι η γνώμη σας για την Ελληνική Κοινότητα;
24. Πως θα χαρακτηρίζατε την σχέση σας με τους ντόπιους;
25. Διατηρήσατε τις θρησκευτικές παραδόσεις του Χριστιανισμού;

3. Σχεδιασμός της Έρευνας - Διαδικασία Συλλογής Δεδομένων

Ο σχεδιασμός της έρευνας έχει ως υπόβαθρο την θεωρία της Φαινομενολογίας. Στην ευρύτερη έννοιά της η Φαινομενολογία είναι μια θεωρητική οπτική που υποστηρίζει τη μελέτη της άμεσης εμπειρίας και βλέπει την ανθρώπινη συμπεριφορά ως κάτι που καθορίζεται περισσότερο από τα φαινόμενα της εμπειρίας παρά από την εξωτερική και αντικειμενική πραγματικότητα που περιγράφει κανείς. Στην παρούσα έρευνα ακολουθήθηκε η **Ερμηνευτική Φαινομενολογία** καθώς είναι απόλυτα εφαρμόσιμη στις κοινωνικές επιστήμες και στην εξήγηση της ανθρώπινης συμπεριφοράς, όπως επίσης η ερευνητική διαδικασία είναι τέτοια που διερευνά το βαθύτερο νόημα των ανθρώπινων στάσεων και αντιλήψεων. Η ερμηνευτική αυτή διαδικασία συνεχίζει και μετά το πέρας της έρευνας, με την επεξεργασία των δεδομένων και τη συγγραφή των αποτελεσμάτων (Hjorland, 2005).

Επιπλέον η παρούσα ερευνητική εργασία υιοθετεί την **ποιοτική προσέγγιση**. Η ποιοτική μέθοδος θεωρείται περισσότερο κατάλληλη για τη μελέτη νέων ή σχετικά άγνωστων γνωστικών περιοχών, γεγονότων και φαινομένων, που αναφέρονται κυρίως στον κοινωνικό-πολιτιστικό τομέα και την ανθρώπινη συμπεριφορά. Στην η ποιοτική έρευνα καταγράφει την εκ βάθρων αντίληψη των Ελλήνων απόδημων για τη ζωή τους στη Σαουδική Αραβία. Καθώς οι στάσεις, οι συμπεριφορές και οι εμπειρίες

τους θα αναδειχθούν μέσα από την ποιοτική έρευνα (Sawatsky, Ratelle&Beckman, 2019).

Η επιλογή της **πλήρους δομημένης συνέντευξης** 25 ερωτήσεων ως ερευνητικό μέσο πραγματοποιήθηκε καθώς θεωρήθηκε αξιόπιστη και αποτελεσματική, ήταν άρτια προκαθορισμένη και αυστηρή δόμησή της με αποτέλεσμα να προσφέρει μεγαλύτερη αξιοπιστία στα αποτελέσματα που θα συλλεγούν.

Η παρούσα έρευνα χαρακτηρίζεται από την αλληλεπίδραση μεταξύ της ερευνήτριας και των απόδημων Ελλήνων, στοιχείο περιοριστικό για την διεξαγωγή της έρευνας όπως και το μικρό δείγμα το οποίο διαμορφώνει μια αμφισβήτηση του κατά πόσο τα αποτελέσματα της έρευνας μπορούν να γενικευτούν στον συνολικό πληθυσμό.

Αποτελέσματα

Οι απαντήσεις που δόθηκαν στις συνεντεύξεις:

→ Α.Μ.: 45, έγγαμος, συντηρητής λιμανιών

1. Ναι είμαι
2. Έχω 1 παιδάκι
3. Είναι αγόρι και είναι 14 χρονών
4. Πηγαίνει 2 γυμνασίου
5. Μόνο το δημοτικό έχω βγάλει
6. Όχι δεν έχω κανένα πτυχίο
7. Μένουμε σε σπίτι που μας παρέχει η εταιρεία
8. Μένουμε συνολικά 15 χρόνια
9. Οι καιροί ήταν δύσκολοι τότε, η Σαουδική Αραβία είχε πιο πολλά χρήματα.
10. Στην αρχή ήταν πολύ δύσκολο
11. Σε σύγκριση με την Ελλάδα ναι
12. Ναι πολύ μεγαλύτερο

13. Είναι λίγο δύσκολο μέχρι να το συνηθίσεις
14. Είναι μικρό σχολείο και πολλές φορές δεν είχαν δάσκαλο, οπότε δεν είμαι και απόλυτα ικανοποιημένος
15. Ναι στο σπίτι μιλάμε αποκλειστικά ελληνικά
16. Δεν μιλάει καλά αλλά μπορεί να καταλάβει κάποιες λέξεις
17. Ναι το σχολείο είναι ελληνικό
18. Λειτουργούν απλά δεν υπάρχουν πολλά και είναι δύσκολο να βάλεις το παιδί σου
19. Ναι μιλάμε
20. Σε άριστο επίπεδο
21. Μόνο αραβικά που λόγω της δουλειάς τα έχω μάθει
22. Η ελληνική κοινότητα μας έχει βοηθήσει σε ότι χρειαζόμασταν
23. Δεν θα έλεγα πολύ φιλική, διότι υπήρχε ρατσισμός
24. Ναι τις είχαμε διατηρήσει

→ Π.Μ.: 14, άγαμος, μαθητής

Οι ερωτήσεις 1,2,3,4,6,11,12,14,15,16,17 δεν ερωτήθηκαν, διότι ο ερωτούμενος δεν έχει εργαστεί.

5. Πηγαίνω Δευτέρα γυμνασίου
7. Μας το παρέχει η εταιρία του μπαμπά μου
8. Πήγαμε έναν χρόνο πριν γεννηθώ
9. Ήρθανε οι γονείς μου για μια καλύτερη ζωή
10. Όταν άρχισα να μεγαλώνω δεν μου άρεσε πολύ
13. Δεν έχω πολλούς φίλους

18. Εγώ σε ελληνικό σχολείο πήγαινα
19. Ναι μόνο ελληνικά ξέρω
20. Πολύ καλό
21. Μπορώ να καταλάβω τι λένε αλλά δυσκολεύομαι να μιλήσω
22. Λίγα αγγλικά
23. Δεν είχα επαφές εγώ
24. Μίλαγα με πολύ λίγα παιδιά
25. Ναι

→ Κ.Λ.: 43, έγγαμος, οικειακά

1. Ναι
2. 1 παιδί
3. Είναι 14 χρόνων και είναι αγόρι
4. Δευτέρα γυμνασίου
5. Δημοτικό μόνο
6. Όχι δεν έχω σπουδάσει, αν και θα ήθελα
7. Μας το παρέχει η εταιρεία
8. 15 χρόνια
9. Λόγω δουλειάς του συζύγου μου
10. Πολύ, ήταν μια πολύ δύσκολη απόφαση
11. Δεν εργάζομαι κάπου
12. Δεν εργάζομαι κάπου

13. Επιλέγω να μην βγαίνω από το σπίτι, διότι δεν μου αρέσει σαν χώρα
14. Στην Ελλάδα θα ήταν καλύτερη πιστεύω
15. Ναι μιλάει μόνο ελληνικά
16. Πολύ λίγο
17. Ναι και στο σχολείο, αλλά και στο σπίτι μιλάμε μόνο ελληνικά
18. Λειτουργούν απλά δεν έχει πολλά παιδιά
19. Ναι
20. Πολύ καλό
21. Όχι δεν ξέρω καθόλου αραβικά εκτός από πολύ λίγες λέξεις
22. Όχι
23. Μας έχει βοηθήσει πάρα πολύ με τα χαρτιά αλλά και το σπίτι
24. Δεν είχα πολλές επαφές με την χώρα διότι απαγορευόταν να βγαίνουμε
25. Ναι, δεν αλλάξαμε το θρήσκευμα μας

Συζήτηση

Στη παρούσα εργασία περιλαμβάνονται το θεωρητικό μέρος και το μέρος των συνεντεύξεων. Στο θεωρητικό μέρος αναφέρονται γενικά στοιχεία για την Σαουδική Αραβία και έπειτα με το μέρος των συνεντεύξεων γίνεται προσπάθεια να συνδεθούν τα δυο αυτά μέρη.

Το συμπέρασμα που αποκόμισα από τις συνεντεύξεις είναι ότι ο γυναικείος ελληνικός πληθυσμός δεν είχε πολλές δυνατότητες στην χώρα της Σαουδικής Αραβίας, υπήρχαν πολλές απαγορεύσεις και πολλοί περιορισμοί. Αντίθετα, οι άνδρες είχαν πολλές ελευθερίες ως προς την διασκέδαση.

Ακόμα, η εκπαίδευση που έπαιρναν τα παιδιά του ελληνικού αποικισμού ήταν πολλοί περιορισμένοι, διότι πολλές φορές δεν υπήρχε δάσκαλος. Επίσης, δεν υπήρχε άλλο σχολείο που θα μπορούσαν να πάνε τα παιδιά. Βέβαια, σύμφωνα με την βιβλιογραφία τα ελληνικά σχολεία από το 2013 και εξής καταργήθηκαν.

Συμπερασματικά, οι άνθρωποι μετανάστευαν στην συγκεκριμένη χώρα για χρηματικές απολαβές, χωρίς να υπάρχει ένα υγιές και σωστό περιβάλλον, τόσο για τους ίδιους, όσο και για τα παιδιά τους. Οι χρηματικές απολαβές που έπαιρναν ήταν πολύ περισσότερες από αυτές της Ελλάδας, για αυτό τον λόγο τον λόγο ακόμα και τα τελευταία χρόνια, ο ελληνικός πληθυσμός έχει σημειώσει αύξηση στην Σαουδική Αραβία.

Περιορισμοί της Παρούσας Έρευνας

Οι περιορισμοί που είχε αυτή η εργασία είναι ο μικρός αριθμός συνεντεύξεων, γιατί όπως ανέφερα ήταν προσωπική εμπειρία της οικογένειάς μου και συγκεκριμένα του μπαμπά μου, ως παιδί γεννημένο στην Σαουδική Αραβία και του παππού μου και της γιαγιάς μου, όπου μετανάστευσαν για μια «καλύτερη ζωή» όπως το αποκαλούνε.

Προεκτάσεις για Παρέμβαση

Σε μια μελλοντική εργασία, θα ήθελα να διακρίνω την διαφορά που υπάρχει με το πέρασ του χρόνου. Οι συνεντεύξεις που παρέθεσα ήταν από εμπειρίες της δεκαετίας του '60, οπότε θα ήθελα να διαπιστώσω εάν με το πέρασμα των χρόνων και τις ρατσιστικές αντιλήψεις να έχουν διαφοροποιηθεί, αν έχει βελτιωθεί η εκπαιδευτική διαδικασία, η επαγγελματική συνεργασία, το βιοτικό και κοινωνικό επίπεδο των γυναικών.

Βιβλιογραφία

- Alkhateeb, T. T. Y., Mahmood, H., Altamimi, N. N., & Furqan, M. (2020). Role of education and economic growth on the CO2 emissions in Saudi Arabia. *Entrep. Sustain*, (2020), 8.
- Almalki, S., & Ganong, L. (2018). Family life education in Saudi Arabia. In *Global perspectives on family life education* (pp. 381-396). Springer, Cham.
- Alturise, F., Alshmrany, S., Alkhalifah, T., & Alkhalaf, S. (2022). Factors Influencing the Acceptance of Mobile Learning in K-12 Education in Saudi Arabia: Towards a Shift in the Saudi Education System vis-à-vis Saudi 2030 Vision. *International Journal of Interactive Mobile Technologies*, 16 (1).
- Antonopoulos, A. (2020). The Final Act: Reintegrating Greece into NATO. In *Redefining Greek-US Relations, 1974-1980* (pp. 209-240). Palgrave Macmillan, Cham.
- Arab – Hellenic Chamber of Commerce & Development (2022). Signing of twinning agreement between Athens and Bethlehem. *MAN*, 13, 9, pp. 24-26.
- ARAB NEWS (19/05/2021). Plan for joint Saudi-Greek cultural program in next 2 years. <https://www.arabnews.com/node/1861311/saudi-arabia>
- Benlagha, N., & Charfeddine, L. (2021). Analysis Of The Effect Of The European Debt Crisis On The Saudi Arabian Economy. *Studies in Business and Economics*, 24(1), pp. 1818-1228
- Cecota, B. (2014). Arabia, Greece and Byzantium. *Cultural Contacts in Ancient and Medieval Times. Proceedings of the: International Symposium on the Historical Relations between Arabia, the Greek and Byzantine World (5th century BC-10th century AD) Riyadh, 6-10 December, 2010*, eds A. Al-Helabi, DG Letsios, M. Al-Moraekhi, A. Al-Abduljabbar, vol. I (ss. 449)-II (ss. 414), Riyadh 2012.
- Cecota, B. (2015). Arabia, Greece and Byzantium. *Cultural Contacts in Ancient and Medieval Times. Proceedings of the: International Symposium on the Historical Relations between Arabia, the Greek and Byzantine World (5th century BC-10th century AD) Riyadh, 6-10 December, 2010*, eds A. Al-Helabi, DG Letsios,

- M. Al-Moraekhi, A. Al-Abduljabbar, vol. I (ss. 449)–II (ss. 414), Riyadh 2012. *PrzeeglądNaukHistorycznych*, (PrzeeglądNaukHistorycznych 2014, R. XIII, nr 1).
- Cordesman, A. H. (2006). Saudi Arabia: friend or foe in the war on terror?. *MiddleEastPolicy*, 13(1), 28.
- Equality, G. (2021). Publication| Working papers/Policy Papers| Mediterranean Programme Greece's Rise as a Trans-Mediterranean Power: Greece's Eastern Mediterranean strategic shift to Europe-to-Africa and Europe-to-Middle East connectivity–Michaël Tanchum. *Policy*
- Hamdan, A., & Hamdan, R. (2020). The mediating role of oil returns in the relationship between investment in higher education and economic growth: The evidence from Saudi Arabia. *Economics & Sociology*, 13(1), 116-131.
- Hjorland, B. (2005) Empiricism, rationalism and positivism in library and information science. *Journal of Documentation*, 61 (1), 130-155.
- Karlin, N. J., Weil, J., & Felmban, W. (2016). Aging in Saudi Arabia: An exploratory study of contemporary older persons' views about daily life, health, and the experience of aging. *Gerontology and Geriatric Medicine*, 2, 2333721415623911.
- Khubrani, Y. M., Wetton, J. H., & Jobling, M. A. (2018). Extensive geographical and social structure in the paternal lineages of Saudi Arabia revealed by analysis of 27 Y-STRs. *Forensic Science International: Genetics*, 33, 98-105.
- Khubrani, Y. M., Wetton, J. H., & Jobling, M. A. (2019). Analysis of 21 autosomal STRs in Saudi Arabia reveals population structure and the influence of consanguinity. *Forensic Science International: Genetics*, 39, 97-102.
- Korma, L. (2017). The historiography of the Greek Diaspora and migration in the twentieth century. *Historiein*, 16(1-2), 47-73.
- Koukoutsaki - Monnier, A. (2012). Deterritorialising the nation. Internet and the politics of the Greek-American diaspora. *Nations and Nationalism*, 18(4), 663-683.

- Marghalani, S. A. R. A. (2018). Islamic Education in Saudi Arabia. Handbook of Islamic education, 611-624.
- Mishrif, A., & Alabduljabbar, A. (2018). Quality of education and labour market in Saudi Arabia. In Economic Diversification in the Gulf Region, Volume I (pp. 97-115). Palgrave Macmillan, Singapore.
- Sawatsky, A. P., Ratelle, J. T., & Beckman, T. J. (2019). Qualitative research methods in medical education. *Anesthesiology*, 131(1), 14-22.
- Sweidan, O. D., & Elbargathi, K. (2022). The effect of oil rent on economic development in Saudi Arabia: Comparing the role of globalization and the international geopolitical risk. *Resources Policy*, 75, 102469.
- Tanchum, M. (2021). Greece's Rise as a Trans-Mediterranean Power. *Policy*.
- Tziampiris, A. (2021). Greek Foreign Policy in the New Eastern Mediterranean. In *The New Eastern Mediterranean Transformed* (pp. 1-29). Springer, Cham. https://sci-hub.ru/https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-70554-1_1
- Yamada, M. (2018). Can Saudi Arabia Move beyond. *The Middle East Journal*, 72(4), 587-609.
- Yannakakis, E. (2011). Dimitris Tziovas (ed.), *Greek Diaspora and Migration since 1700. Society, Politics and Culture*. Farnham: Ashgate 2009. Pp. 306. *Byzantine and Modern Greek Studies*, 35(1), 112-114.
- Γενικό Προξενείο Της Ελλάδος (2014). *Επιχειρηματικός Οδηγός Για Την Σαουδική Αραβία (Doing Business in the Saudi Arabian Market)*. Γραφείο Οικονομικών Και Εμπορικών Υποθέσεων (σελ. 1-10). Σαουδική Αραβία, Τζέντα.
- Γενικό Προξενείο Της Ελλάδος (2021). *Διμερές εμπόριο Ελλάδος – Σαουδικής Αραβίας (περίοδος Ιανουαρίου-Νοεμβρίου 2021)*. Γραφείο Οικονομικών Και Εμπορικών Υποθέσεων (σελ. 1-3). Σαουδική Αραβία, Τζέντα.

Γενικό Προξενείο Της Ελλάδος (2022). Τρέχουσα κατάσταση διμερών εμπορικών σχέσεων Ελλάδος - Σαουδικής Αραβίας (Περίοδος Ιανουαρίου – Ιουλίου 2021): Ετήσια αύξηση ελληνικών εξαγωγών 34,5 %. Γραφείο Οικονομικών Και Εμπορικών Υποθέσεων (σελ. 1). Σαουδική Αραβία, Τζέντα.

Γραφείο Συντονιστή Εκπαίδευσης Βόρειας Αφρικής και Μέσης Ανατολής (2022). Σαουδική Αραβία. http://gse-cairo.world.sch.gr/countries/saoudi/saoudi_gr.htm

Δημητρόπουλος, Ε. (2009) Εισαγωγή στη μεθοδολογία της επιστημονικής έρευνας. Αθήνα: Εκδόσεις Έλλην.

Θωμόπουλος Ν. (2020). Έκθεση 2019. Για την Οικονομία του Βασιλείου της Σαουδικής Αραβίας και τις Διμερείς Οικονομικές & Εμπορικές Σχέσεις Με την Ελλάδα. Γραφείο Οικονομικών Και Εμπορικών Υποθέσεων (σελ. 1-20). Σαουδική Αραβία, Τζέντα.

Κυριαζόπουλος, Π., & Σαμαντά, Ε. (2011). Μεθοδολογία έρευνας εκπόνησης διπλωματικών εργασιών. Αθήνα: Σύγχρονη Εκδοτική.

Ευπολιάς, Θ., & Δημιζά, Ε. (2014). Έκθεση 2013: Επί Καταστάσεως Της Οικονομίας Και Αναπτύξεως Των Οικονομικών & Εμπορικών Σχέσεων Ελλάδος – Σαουδικής Αραβίας. Γραφείο Οικονομικών Και Εμπορικών Υποθέσεων (σελ. 1-65). Σαουδική Αραβία, Τζέντα.

Οικονόμου Α. (2020). Έκθεση 2020. Για την Οικονομία του Βασιλείου της Σαουδικής Αραβίας και τις Διμερείς Οικονομικές & Εμπορικές Σχέσεις Με την Ελλάδα. Γραφείο Οικονομικών Και Εμπορικών Υποθέσεων (σελ. 1-30). Σαουδική Αραβία, Τζέντα.

Παρασκευοπούλου-Κόλλια, Ε. Α. (2008). Μεθοδολογία ποιοτικής έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες και συνεντεύξεις. Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία, 4(1), 72-81.

Υπουργείο Εξωτερικών (2022). Η Ελλάδα και το Βασίλειο της Σαουδικής Αραβίας, <https://www.mfa.gr/missionsabroad/saudi-arabia/bilateral-relations>

Παράρτημα

